

pe care le-am bândit cu ani de servidanie și căutări, be cer puse în serviciul marii arte.

Știință : dramaturgia română dispune de o știință a lumii socialiste, pe care, acum douăzeci de ani, la început de revoluție, n-o poseda, greșelile sau neputința fiind obiectiv inevitabile. Porneam să urcăm un drum de nimeni străbătut pînă atunci în țara noastră, asemeni exploratorilor în ținut virgin, înarmați doar cu energie, credință și busolă. Și cu o tradiție, o mare tradiție, lăsată nouă de către predecesorii încercați și învingători într-ale scrisului teatral.

Am convingerea că dramaturgia celor două decenii, pe care cercetătorul literar s-ar cuveni să o cerceteze sintetic, fixîndu-i tendințele și valorile, a izbutit să întipărească, în cîteva opere, sufletul vremii. Cîteva opere, mai de preț încă, poate, decît le socotim noi, contemporanii, firesc lipsiți de viziunea globală a istoriei. Să așteptăm cu încredere veacul 21... Am în același timp convingerea că gramele de aur dobîndite sînt mult prea rare în raport cu bogăția de minereu. Acum, la popasul dintre decenii, avem posibilitatea de a privi îndărăt, a examina teritoriile defrișate, a ne cunoaște pe noi înșine. Trecutul ajută prezentul, viața ta, înțeleasă, înlesnește mersul înainte, mai iute și fără erori.

Putere : dramaturgia română dispune de condeie virile, capabile a crea dramele și comediile necesare. Selecția firească, pe care o dorim din ce în ce mai riguroasă, cristalizează și dinamizează talentele. Pretențiile opiniei publice, atmosfera încărcată cu artă de toate tipurile, concurența sau „concurența” filmului, radioului, televiziunii și spectacolelor felurite determină o concentrare a efortului teatral, stimulînd tăria cuvintelor. E mai ușor să scrii bine...

În aceste împrejurări, obligațiile sînt, dar nu cu un grad, ci cu o vîrstă. De la adolescență la maturitate e un salt, și te trezești peste noapte văzut altfel. Dispar niște îngăduințe, apar niște severități interioare și dinafară.

De astăzi începînd, așadar, dramaturgia noastră matură este chemată să exprime adevărurile în spiritul noii vîrste, adică profund, cît mai profund cu putință.

De astăzi începînd, așadar, dramaturgia noastră matură este obligată să exprime adevărurile în stilul noii vîrste, adică precis, riguros, construit cu siguranță și temeii.

De astăzi începînd, pentru că astăzi pășim în deceniul maturității. În deceniul fără scuze.

Al. Mirodan

Prezent!

Pare curios ca, fiind încă la începutul carierei, să ai și amintiri.

Amintirile tinerei noastre generații poartă pecetea anilor revoluționari în care am devenit, din adolescenți, artiști.

Am cunoscut și m-am deprins încă din școală cu metoda științifică a unei arte puternice, depline, care cere dăruire, pasiune nedrămuată. Fie că jucam în *Ziua cea mare*, în *Micii burghezi*, în *Căsuța de la marginea orașului*, ori în filmele experimentale *Povestea teiului* sau *La mere* (realizate pe atunci de regizori-ucenici în cine-

matografie), noi nu precupețeam nici efortul, nici bucuria pe care ne-o dădea munca de interpretare.

Acești ani de studiu au constituit punctul de pornire al elanului entuziast care ne-a dus la Craiova, pe noi, un grup de tineri absolvenți. Aici, sub bagheta a doi tineri regizori, Vlad Murgur și Dinu Cernescu, aveam să ne dăruim tot elanul unei tinereti realizate: *Bunburry*, *Gilcevil din Chioggia*, *Hamlet*, *Arcul de triumf*.

Actorilor tineri le stăteau în față concursuri, festivaluri de teatru, prilejuri de înfruntări cu rolurile și de

confruntări competiționale cu colegii de generație. Premiile nu au lipsit, dar se pare că greutatea medaliilor nu a împovărat zborul tinerelor aripi...

...Și, într-o bună zi, iată-mă, tînără actriță, la Teatrul Național „I. L. Caragiale“, trăind emoția înfîlînării cu marii maeștri ai scenei — foști profesori, pedagogi la școală și atenți îndrumători pe scenă. Distribuită, aici, în *Surorile Boga*, *Discipolul diavolului*, *Cei din urmă*, *Orfeu în infern*, *Mașina de scris*, *Cercul de cretă caucazian*, am fost în același timp chemată pe platouri, să joc în *Furtuna*, *Ora H*, *Darclee*, *Omul de lîngă tine*, *Dragoste lungă de-o seară*.

Promoția mea a fost numeroasă. Nouăzeci de băieți și fete ne-am împărțiat pe tot cuprinsul țării, în teatrele ce ne așteptau cu nerăbdare, gata să ne pună la încercare. Dacă am striga azi catalogul, multe voci ar răspunde „prezent“, din valoroase colective teatrale: Sanda Toma, Amza Pellea, Gh. Cozorici, Eliza Ploeanu, C. Rauțchi, V. Rebengiuc, D. Rucăreanu și alții. Nu un simplu „prezent“, ci o prezență marcată de adevărata personalitate artistică.

Odată cu noi au absolvit mai mulți tineri regizori. Faptul că am făcut încercări comune a fost de o importanță decisivă. Și ei, ca și noi, își căutau drumul, își fixau preocupările. Ei nu veneau în întîmpinarea noastră pornind de la date prestabilite și dogme, ci descopereau adevărul textului odată cu noi, se aruncau în luptă entuziaști, uneori greșind, de foarte multe ori creînd spectacole memorabile. Împărțeam solidar emoții mari, dar nu ne era teamă; teama e rutină, teama e rugină, și noi voiam să creăm spectacole strălucitoare.

Așa am muncit împreună cu Vlad Mușur, stăpîn al științei rostirii scenice, priceput și talentat meșter al îndrumării mișcării în spectacol; cu Lucian Giurchescu, dotat cu o scăpărătoare clarviziune în munca din repetiții, și cu mereu tînărul Moni Ghelester, alături de care actorul pătrunde în rol printr-un proces de înțelegere, de gîndire superioară, lucrînd în acord cu datele, fizice și psihice, ale personajului interpretat.

Iată climatul creator în care, în zeci de roluri de mare răspundere (mărturie a încrederii care ni se acordă), căutăm să ne formăm personalitatea.

În atmosfera aceleiași încrederi acordate nouă am jucat și film. Sînt două arte care nu formează un Janus cu două fețe, ci se completează creator.

Am învățat că în cinematografie nu poți să fii „teatral“ dacă stăpînești bine meșteșugul teatrului (dicțiune, mișcare, compoziție), iar pe scenă cinematograful m-a ajutat să cîștig în simplitate, sinceritate, firesc (datorită obiectivului care, pe platou, mă urmărea, îmi scruta mișcările de aproape). Corelația teatru-film mi-a impus eforturi complexe, dar pline de satisfacții, o permanentă căutare, o lucidă analiză a rolurilor și foarte multe examene de voință.

Mi s-au oferit și mie, ca și multor colegi ai mei, posibilitatea unor călătorii peste hotare, prilejul de a vedea, de a auzi, de a învăța. În toate limbile, actorii exprimă la fel sentimentele ai căror purtători sînt; diferențele stau în inteligența lor scenică, în capacitatea de a se da, de a se manifesta.

Și am fost fericită cînd, într-o călătorie peste Ocean, am putut vorbi în fața actorilor de film despre generoasele perspective și minunatele condiții de lucru create tinerilor actori romîni de către partid.

Joc acum pe scena unui teatru cu frumoase tradiții artistice: Teatrul Național din Cluj, cu credința că, în arta noastră, nu mai există deosebire calitativă între Capitală și provincie. În această privință, totul depinde de dorința actorilor de a se autodepăși, de a realiza un climat cultural complex, de a manifesta mai multă dragoste pentru artă decît pentru propria lor persoană, de a nu privi deci teatrul raportat numai la actor.

Noi toți am intrat în școala de teatru conștienți că, oriunde vom pleca, ne așteaptă un loc. Nu un „locșor călduț“, ci unul închinat muncii aspre și continue, dar pline de satisfacții, un loc în primele rînduri ale constructorilor de azi...

La apel, ne simțim glasurile laolaltă, asemenea unui uriaș cor vorbit.

„Prezent“, răspundem, prin munca și prin visurile noastre, care se împlinesc.

Silvia Popovici